

คู่มือนำชม รัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๕
คุ่มอนำชม

๒
รัฐสภา

เรื่อง
ปีที่พิมพ์
จำนวนหน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑
จัดทำโดย

คู่มือนำชมรัฐสภา

๒๕๔๙

๔๘ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๖๐,๐๐๐ เล่ม

กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๐๐-๒ (ในเวลาราชการ)

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๑๔๙

เว็บไซต์ www.parliament.go.th

ข้อมูล

นางฐิติรัตน์ สมศิริวัฒนา

นางสาววรางคณา มีมา

ศิลปินกรรม

นางสาวพิมพ์พิสุทธิ์ ตียนานท์สุชา

สำนักประชาสัมพันธ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองโน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๐๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๑๔๙

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท

เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๐๕

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์ ได้จัดทำ “คู่มือนำชมรัฐสภา” เล่มนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเอกสารประกอบการนำชมรัฐสภาภายในเล่มประกอบด้วยประวัติความเป็นมา สถานที่สำคัญต่างๆ ตลอดจน ภาพจิตรกรรมและประติมากรรมภายในบริเวณรัฐสภาเพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชน ที่มาเยี่ยมชมชมรัฐสภาได้รู้จักรัฐสภามากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือนำชมรัฐสภา” เล่มนี้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้มาเยี่ยมชมชมรัฐสภาพอสมควร

สุดท้ายนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสต้อนรับทุกๆ ท่านที่มาเยี่ยมชมชมรัฐสภา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มีนาคม ๒๕๔๙

สารบัญ

ประวัติรัฐสภา	๑
โครงสร้างของรัฐสภา	๓
อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา	๖
แนะนำสถานที่สำคัญ และเรื่องน่ารู้ในรัฐสภา	
พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	๘
พิพิธภัณฑ์รัฐสภา	๑๐
อาคารรัฐสภา	๑๑
ห้องประชุมรัฐสภา	๑๕
ภาพจิตรกรรมและประติมากรรมในรัฐสภา	๓๓

ประวัติรัฐสภา

ประเทศไทย ได้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนดรูปแบบการบริหารประเทศอยู่ในระบบรัฐสภาโดยยึดหลักสำคัญว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย”

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงลงพระปรมาภิไธย
ในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครอง
แผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕

และแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจดังกล่าวนี้ผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล

คณะราษฎรได้แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดแรก จำนวน ๓๐ นาย และได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ โดยใช้ห้องโถงชั้นบนของพระที่นั่งอนันตสมาคมเป็นที่ประชุม ในการประชุม ครั้งนั้นที่ประชุมได้เลือก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นก็ได้ใช้พระที่นั่งอนันตสมาคมเป็นที่ประชุมเรื่อยมา

*คณะบุคคล ประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน
ที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ได้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย*

ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรของประเทศมีเพิ่มมากขึ้น จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เพิ่มมากขึ้นเป็นสัดส่วนกัน บริเวณสถานที่ของพระที่นั่งอนันตสมาคมก็เริ่มคับแคบไม่เพียงพอต่อการประชุมสภาและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จึงได้ขอพระราชทานเขตพระราชฐานด้านทิศเหนือของพระที่นั่งอนันตสมาคมก่อสร้างอาคารรัฐสภาหลังใหม่ขึ้น และเปิดใช้เป็นที่ประชุมสภาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๗

โครงสร้างของรัฐสภา

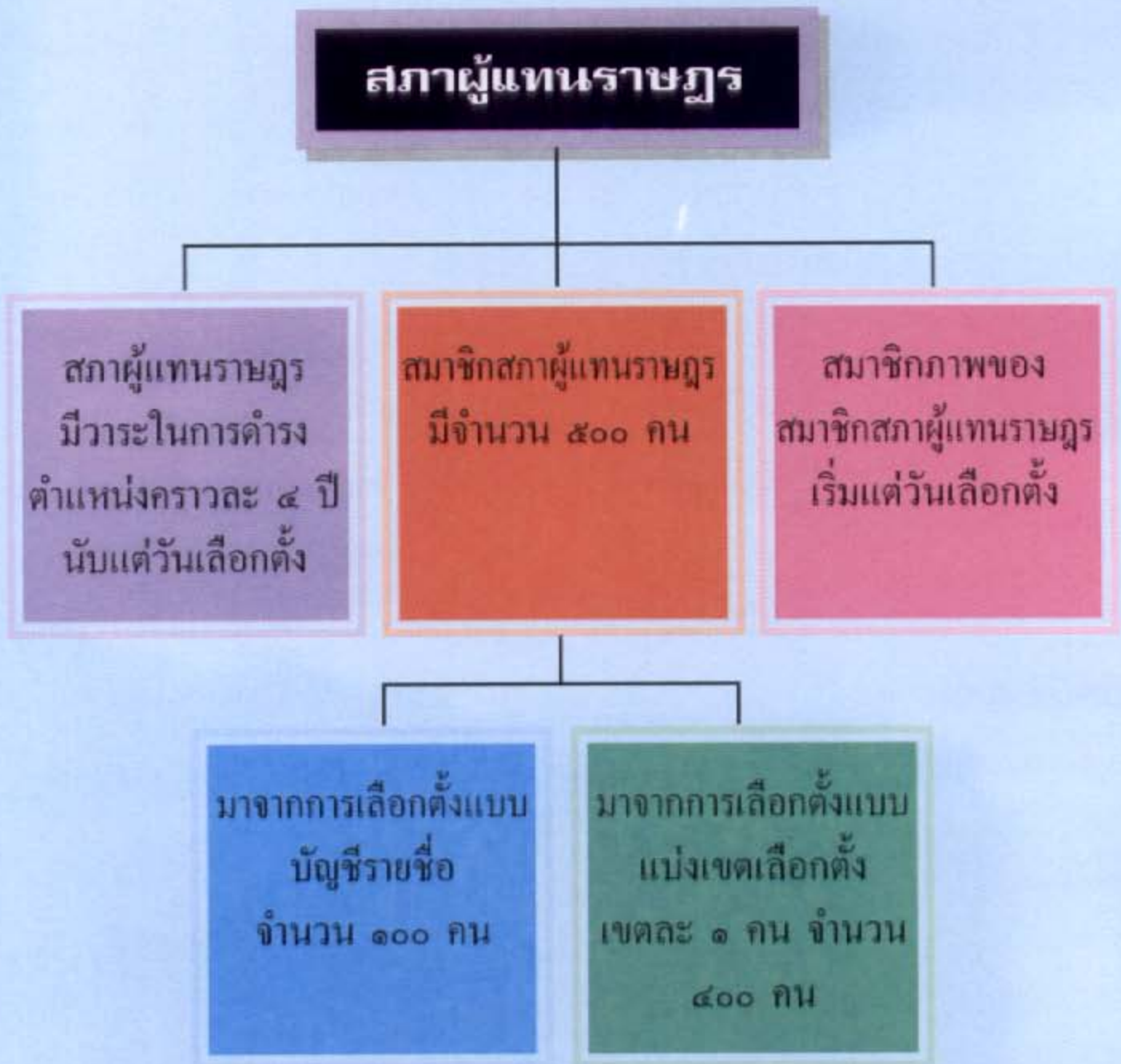
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๐๐ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔๐๐ คน

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวน ๒๐๐ คน

รัฐสภา ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งมีจำนวน ๗๐๐ คน การดำเนินงานของรัฐสภาต้องเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

วุฒิสภา

ที่มา

มาจาก
การเลือกตั้ง
โดยตรง
ของประชาชน
จำนวน
๒๐๐ คน

คุณสมบัติ

๑. มีสัญชาติไทย
โดยการเกิด
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า
๔๐ ปีบริบูรณ์
ในวันเลือกตั้ง
๓. สำเร็จการศึกษา
ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
หรือเทียบเท่า
๔. มีลักษณะอย่างใด
อย่างหนึ่ง ตามมาตรา
๑๐๗ (๕)

ลักษณะต้องห้าม

๑. เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของ
พรรคการเมือง
๒. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรมาแล้วยังไม่เกิน ๑ ปี
นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
๓. เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในอายุของวุฒิสภาคราวก่อน
การสมัครรับเลือกตั้ง
๔. เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
ตามมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗)
(๘) (๙) (๑๐) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)
๕. จะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้
๖. การกระทำอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ และ
มาตรา ๑๑๑ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้นำมา
ใช้บังคับกับสมาชิกวุฒิสภาโดยอนุโลม

วาระการดำรง ตำแหน่ง

มีกำหนด
คราวละ ๖ ปี
นับแต่
วันเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

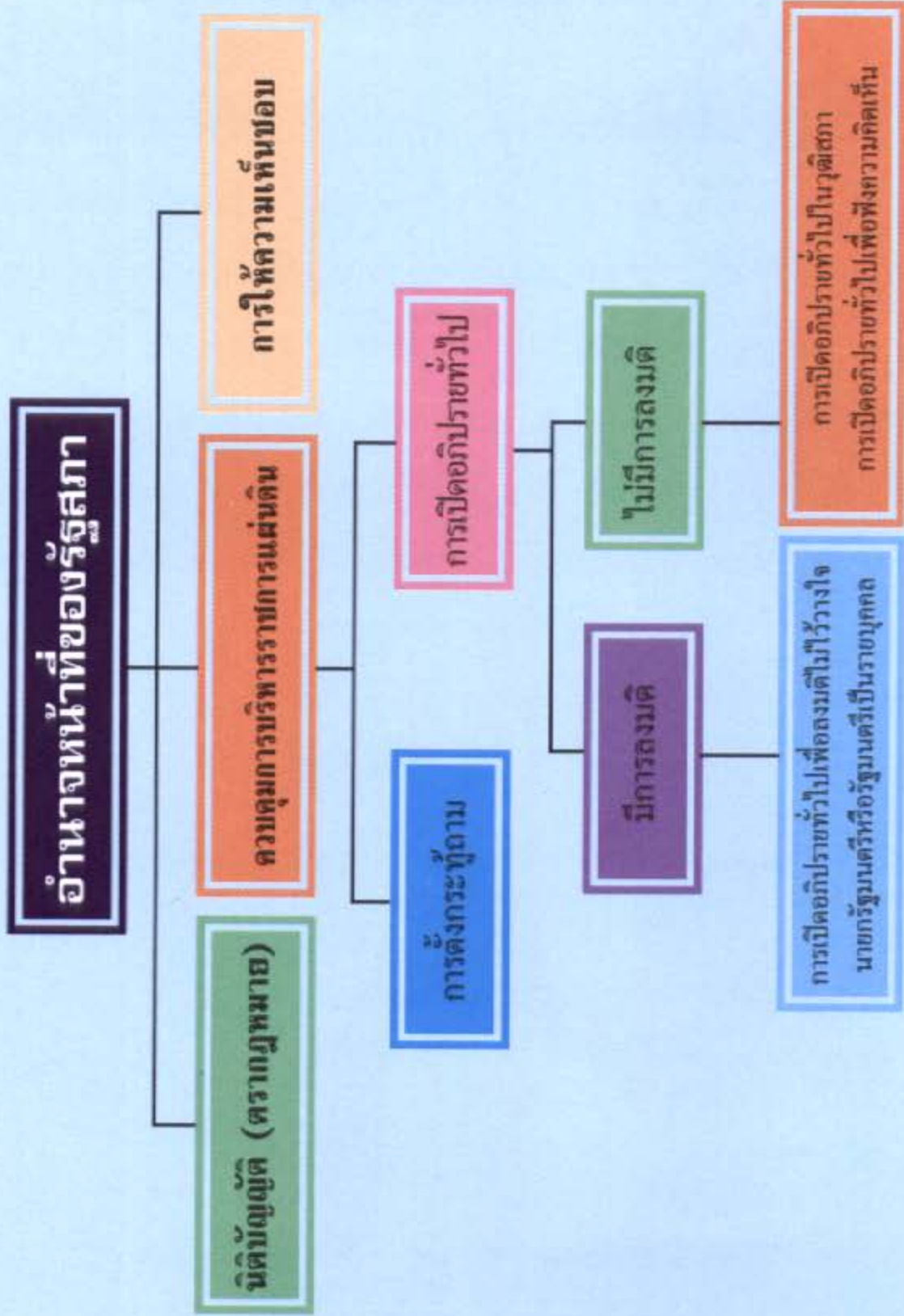
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไว้พอสรุปได้ ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมายหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับประชาชนภายในประเทศ

๒. อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่เดียวกัน ฝ่ายบริหารก็มีอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใหม่

๓. อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่หลักในการให้ความเห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญต่าง ๆ เช่น การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ การปิดสมัยประชุมก่อนกำหนด การประกาศสงคราม และการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศบางประเภท เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ในการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา และถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง

พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประดิษฐานอยู่ ณ บริเวณหน้าอาคารรัฐสภา ๑ พระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามแก่ประชาชนชาวไทย อันถือเป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญยิ่งเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์การปกครองประเทศ ที่พระมหากษัตริย์ทรงสละพระราชอำนาจอันล้นพ้นของพระองค์ให้แก่ปวงชนชาวไทย นำประเทศชาติเข้าสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าในด้าน การปกครองทัดเทียมนานาอารยประเทศ หลังจากประเทศไทย

พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ได้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว เพื่อเป็นการรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงได้มีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยพระบรมรูปมีขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ทรงเครื่องบรมราชูปถัมภ์ ฉลองพระองค์ครุย สวมพระชฎามหากษัตริย์ปกชนนการเวก ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ พระทนต์วางเหนือพระเพลาทั้งสองข้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณหน้าอาคารสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาในวันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๒ และได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ นับเป็นเวลา ๔๘ ปี หลังจากที่ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

พิพิธภัณฑ์รัฐสภา

พิพิธภัณฑ์รัฐสภา ตั้งอยู่ ณ ห้องใต้ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งอยู่ ณ บริเวณด้านหน้าอาคารรัฐสภา ๑ ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์ ได้จัดแสดงสิ่งของเครื่องใช้และเอกสารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาของไทย โดยแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการและความเป็นมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

พิพิธภัณฑ์รัฐสภา สถานที่จัดแสดงนิทรรศการและข้อมูล
เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

อาคารรัฐสภา

ภายในบริเวณรัฐสภา ประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ คือ อาคารรัฐสภา ๑ , ๒ และ ๓ อาคารสโมสรรัฐสภา และอาคารกองรักษาการณ์ โดยแต่ละอาคารเป็นที่ทำงานของบุคคลสำคัญ ห้องประชุม ตลอดจนเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

อาคารรัฐสภา ๑ เป็นอาคาร ๓ ชั้น ตั้งอยู่ด้านหลังพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายในอาคารประกอบด้วย

ชั้นที่ ๑

จุดบริการข้อมูลของรัฐสภา

(PARLIAMENT INFORMATION POINT)

ให้บริการติดต่อ - สอบถาม ข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาแก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ และประชาชนทั่วไปที่มาติดต่อ

ห้องรับรองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคคลที่มาติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ห้องพยาบาล เพื่อให้บริการรักษาพยาบาลเบื้องต้น แก่ สมาชิกรัฐสภาและข้าราชการ

ที่ทำการไปรษณีย์

ห้องแถลงข่าว

สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อใช้ในการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน

ห้องจำหน่ายบัตรโดยสาร

เครื่องบิน รถประจำทางปรับอากาศและรถไฟ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่สมาชิกรัฐสภา

ห้องสารนิเทศ

เป็นห้องที่ใช้ในการจัดฉายวิดีโอทัศน์ รัฐสภาไทย การรับรองคณะบุคคลที่เข้าเยี่ยมคารวะประธานรัฐสภา รองประธานสภาฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา บรรยายสรุปความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และคณะที่มาเยี่ยมชมและศึกษาดูงานรัฐสภา ซึ่งมีทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษา บุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และ ประชาชนทั่วไป

ชั้นที่ ๒

ห้องทำงานประธานรัฐสภา

ห้องรับรองนายกรัฐมนตรีและห้องรับรองคณะรัฐมนตรี

ห้องประชุมคณะกรรมการประสานงานพรรครัฐบาล

ห้องรับประทานอาหาร
สำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ห้องทำงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ห้องรับรอง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ห้องประชุมรัฐสภา

ห้องประชุมรัฐสภา เป็นเสมือนหัวใจหลักที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นสถานที่ที่ใช้ในการตรากฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่อความเห็นชอบในเรื่องสำคัญต่าง ๆ โดย เป็นห้องประชุมทรงกลมขนาดใหญ่ภายใต้หลังคารูปโดม ภายในห้องประชุมสวยงามด้วยสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบแสง ระบบเสียง ตลอดจนระบบการถ่ายเทอากาศที่สมบูรณ์ที่นั่งทุกที่นั่งได้ติดตั้งปุ่มเปิด - ปิด ไมโครโฟน และเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ ควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์

สำหรับห้องประชุมรัฐสภาใช้ในการประชุมสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยใน ๑ ปี จะมีการประชุม ๒ สมัยประชุม คือ สมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ มีระยะเวลาสมัยประชุมละ ๑๒๐ วัน

ที่นั่งสำคัญภายในห้องประชุม

ที่นั่งตรงกลางของบัลลังก์ เป็นที่นั่งของประธานในที่ประชุม กรณีเป็นการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ผู้ทำหน้าที่ประธานการประชุม คือ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่วนการประชุมวุฒิสภา ผู้ทำหน้าที่ประธานการประชุมคือ ประธานวุฒิสภา ที่นั่งขวามือของประธาน เป็นที่นั่งของรองประธานคนที่ หนึ่ง ที่นั่งซ้ายมือของประธาน เป็นที่นั่งของรองประธานคนที่สอง ที่นั่งแถวบนทางขวามือของประธาน ที่นั่งแรก เป็นที่นั่งของนายกรัฐมนตรี ที่นั่งถัดจากนายกรัฐมนตรี ทั้ง ๒ แถว เป็นที่นั่งของคณะรัฐมนตรี ที่นั่ง ๒ แถว ด้านซ้ายมือของประธาน เป็นที่นั่งของคณะกรรมการที่จะต้องขึ้นไปชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ที่ประชุมทราบ ที่นั่งถัดจากบัลลังก์ลงมา ด้านซ้ายมือของประธานเป็นที่นั่งของเลขาธิการ ด้านขวามือเป็นที่นั่งของรองเลขาธิการฯ ซึ่งจะทำหน้าที่เลขานุการของที่ประชุม *กรณีที่มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานของที่ประชุมก็คือ ประธานรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา เป็นรองประธานรัฐสภา(ตามมาตรา ๙๑)

ที่นั่งของผู้ที่เข้าฟังการประชุม

ในวันที่มีการประชุมสภา ประชาชนทั่วไป นักเรียน นิสิต และนักศึกษา สามารถขออนุญาตเข้าฟังการประชุมสภาได้ โดยได้จัดให้ผู้เข้าฟังการประชุมที่นั่งที่ชั้นลอยด้านหลัง มีจำนวนทั้งหมด ๑๔๕ ที่นั่ง ห้องถ่ายทอดเสียงและห้องควบคุมที่วิวงจรปิด อยู่ด้านหลังที่นั่งของผู้ฟังการประชุม

ห้องควบคุมเสียง

ใช้ในการบันทึกเสียงและการลงคะแนนเสียงการประชุมสภาอยู่ชั้นลอยด้าน
ขวามือของประธาน

ที่นั่งของสื่อมวลชน

สภาจะอนุญาตให้สื่อมวลชนเข้ามาทำข่าวฉบับ / แห่งละ ๒ คน (ช่างภาพ ๑ คน
ผู้สื่อข่าว ๑ คน) โดยจัดให้สื่อมวลชนนั่งที่ชั้นลอยด้านซ้ายมือของประธานจะเป็นที่นั่ง
ของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และที่นั่งของสื่อมวลชนทางขวามือของประธานจะเป็นที่นั่ง
ของสถานีโทรทัศน์

ภาพอดีตประธานรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 พุฒสภา และวุฒิสภา บริเวณรอบห้องประชุมรัฐสภา ชั้น ๒

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ - ๑ กันยายน ๒๔๗๕

๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๖ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๗

เจ้าพระยาพิชัยญาติ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๒ กันยายน ๒๔๗๕ - ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖

พลเรือตรีพระยาศรยุทธเสนี

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๖ - ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗

๖ กรกฎาคม ๒๔๘๖ - ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๗

ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา

๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๙ - ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๗๙

ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา

๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๗ กรกฎาคม ๒๔๙๑ - ๒๘ มกราคม ๒๔๙๒

พระยามานวราชเสวี

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๓ สิงหาคม ๒๕๓๙ - ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙

พันตรีวิลาศ โอสถานนท์

ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ - ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๙

นายเกษม บุญศรี

ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐
๒๐ กันยายน ๒๕๕๑ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

นายพีง ศรีจันทร์

ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

พระราชธรรมนิเทศ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๑๕ มิถุนายน ๒๔๙๒ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

พลเอกพระประจนปัจจนึก

ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา

๑ ธันวาคม ๒๔๙๔ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

พลเอก หลวงสุทธอิสารณกร

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒๐ กันยายน ๒๕๐๐ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๐

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและประธานรัฐสภา

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ - ๑๗ เมษายน ๒๕๑๑

นายทวี บุญยเกตุ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและประธานรัฐสภา

๒ พฤษภาคม ๒๕๑๑ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑

พินเอก นายवरการ บัญชา
ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๑ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

พลตรีศิริ สิริโยธิน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๕ มีนาคม ๒๕๑๒ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ - ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๖

พลตรี หม่อมราชวงศ์ศีกฤทธิ ปราโมช
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๖ - ๗ ตุลาคม ๒๕๑๗

นายประภาศน์ อวยชัย
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๗ - ๒๕ มกราคม ๒๕๑๘

นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

นายจิติ ดิงศภทัตย์
ประธานวุฒิสภา
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑๙ เมษายน ๒๕๑๙ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙
๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ - ๕ มกราคม ๒๕๔๘
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๒๗ เมษายน ๒๕๒๖ - ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙

พลอากาศเอก กมล เดชาตุงคะ
ประธานสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี
ทำหน้าที่สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและประธานรัฐสภา
๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๙ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

พลอากาศเอก ทะริน ทงสกุล
 ประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและประธานรัฐสภา
 ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ - ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐
 ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
 ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒
 ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
 ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์
 ประธานสภาผู้แทนราษฎร
 ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๓

นายจรรุบุตร เรืองสุวรรณ
 ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
 ๒๖ เมษายน ๒๕๒๖ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๗

ศาสตราจารย์ อุกฤษ มงคลนาวิน
 ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
 ๓๐ เมษายน ๒๕๒๗ - ๒๑ เมษายน ๒๕๓๒
 ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประธานรัฐสภา
 ๒ เมษายน ๒๕๓๔ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๕
 ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา
 ๓ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕

นายชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๔ สิงหาคม ๒๕๒๙ - ๒๙ เมษายน ๒๕๓๑

นายปัญญา เกสรทอง

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๓ สิงหาคม ๒๕๓๑ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

ร้อยตำรวจตรี วรรณ ชันชื้อ

ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา

๔ พฤษภาคม ๒๕๓๒ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๓ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕

นายมีชัย ฤชุพันธ์

ประธานวุฒิสภาและประธานรัฐสภา

๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕

ประธานวุฒิสภา

๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๙

๖ เมษายน ๒๕๓๙ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓

ศาสตราจารย์มารุต บุณนาค
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘

นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๘ - ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓

นายพิชัย รัตตกุล
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ - ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

นายโกศล พลกุล
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา
๘ มีนาคม ๒๕๔๘ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

ชั้นที่ ๓

**ห้องทำงานรองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง**

**ห้องทำงานรองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง**

ห้องผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

**ห้องประชุมคณะกรรมการ
ประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน**

**จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์
(E-KNOWLEDGE - SERVICE)
ให้บริการข้อมูลทางวิชาการแก่สมาชิกวุฒิสภา**

**ห้องควบคุมระบบประชุมรัฐสภา
และโทรทัศน์วงจรปิด**

ห้องทำงานประธานคณะกรรมการการคณะต่าง ๆ

อาคารรัฐสภา ๒ เป็นอาคาร ๓ ชั้น ภายในอาคารประกอบด้วย ห้องทำงานของประธานวุฒิสภา ห้องรับรองประธานวุฒิสภา ห้องประชุมกรรมาธิการ ห้องทำงานของประธานกรรมาธิการ

อาคารรัฐสภา ๓ เป็นอาคาร ๗ ชั้น ภายในอาคารประกอบด้วย หอสมุดรัฐสภา ห้องประชุมงบประมาณ ห้องทำงานประธานคณะกรรมการธิการ และห้องประชุมกรรมการธิการ

หอสมุดรัฐสภา

ห้องประชุมงบประมาณ

**ห้องทำงานประธาน
คณะกรรมการธิการ**

อาคารสโมสรรัฐสภา เป็นสถานที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม และเป็นสถานที่ออกกำลังกายสำหรับสมาชิกรัฐสภา

ห้องโทรทัศนรัฐสภา (ห้องสตูดิโอ ๑)

ตั้งอยู่บริเวณชั้น ๒ ด้านหน้าสโมสรรัฐสภา ใช้สำหรับบันทึกเทปโทรทัศนรายการต่าง ๆ ของรัฐสภา

ห้องส่งกระจายเสียงวิทยุรัฐสภา ตั้งอยู่บริเวณอาคารสโมสรเล็ก ด้านหลังอาคารรัฐสภา ๑ ใช้สำหรับจัดรายการวิทยุรัฐสภา

**ภาพจิตรกรรมและประติมากรรม
ในรัฐสภา**

ภาพจิตรกรรมพระราชกรณียกิจ

จำนวน ๕๐ ภาพ ติดอยู่โดยรอบห้องประชุมรัฐสภา บริเวณชั้น ๓ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ นับตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงรัชกาลที่ ๙ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการด้านพระมหากษัตริย์ ในคราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มอบให้ไว้เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณ และเพื่อให้ประชาชนทั่วไป ได้น้อมรำลึกนึกถึงพระมหากษัตริย์องค์แห่งองค์พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ที่ทรงมีต่ออาณาประชาราษฎร์

รัชกาลที่ ๑ สร้างพระมหานครและพระบรมมหาราชวัง

รัชกาลที่ ๒ ทรงสร้างสรรค์ทางการปั้นและการแกะสลัก

รัชกาลที่ ๓ โปรดให้ตั้งกลองวิญฉัยเกรี เพื่อให้ราษฎรมาตีกลองร้องฎีกา

รัชกาลที่ ๔ ทรงจัดการทหารตามแบบอารยประเทศ

รัชกาลที่ ๕ เสด็จประเทศรัสเซียทรงฉายพระบรมฉายาลักษณ์ร่วมกับพระเจ้าซาร์ นิโคลาส ที่ ๒

รัชกาลที่ ๖ ทรงสร้างธงไตรรงค์แทนธงชาติเดิม

รัชกาลที่ ๗ เสด็จทรงเปิดสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์

รัชกาลที่ ๘ เสด็จทรงเยี่ยมราษฎรในสำเพ็ง

รัชกาลที่ ๙ เสด็จเยี่ยมทหารที่ได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้เพื่อรักษา
ความมั่นคง

รัชกาลที่ ๙ เสด็จต่างประเทศทรงเชื่อมสัมพันธไมตรีกับมิตรประเทศ

จิตรกรรมและประติมากรรม

ภาพบ้านเมือง มีพื้นสีแดงเรื่อ หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นก่อนที่จะใช้ ตึกหลังนี้เป็นที่ประชุม

ภาพการรักษาโรคมะเร็งด้วยเข็มฉีดยา ตามคติไทยแต่โบราณ หมายถึง ความสงบ และการระงับกรรมพิพาท (เข็ม หมายถึง เครื่องทำด้วยดอกลูกขัดกันเป็นมุม ๆ ตั้งแต่ ๕ มุมขึ้นไป สำหรับปักหม้อยา ปักเป็น เครื่องหมายที่สิ่งของที่จะหายหรือปักบอกเขต)

ภาพใบไม้จากกิ่ง หมายถึง การเริ่มต้นใหม่ของความเจริญของประเทศ

ภาพวงล้อธรรมจักรและสัญลักษณ์
ของศาสนาอื่น แสดงด้วยรูปกางเขน
และเรือเตา ทั้งหมดนี้ หมายถึง ธรรม
ประจำใจของประชาชนในชาติ

ภาพสัญลักษณ์ของการค้าและ
เศรษฐกิจ ทั้งหมดอยู่ในความเสมอภาค
และความเป็นธรรม แสดงออกด้วยรูปซึ่ง
วางไว้บนแกนสมดุลแบบตาชั่งตุลาการ

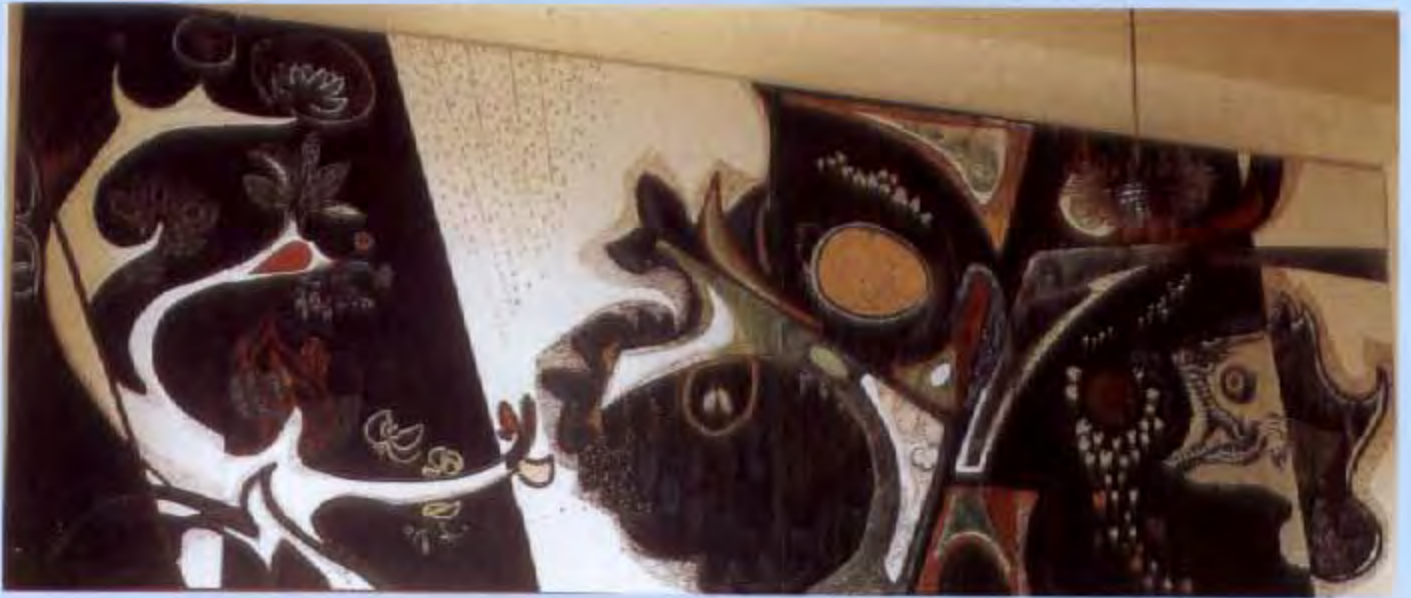
ภาพรัฐธรรมนุญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ วางอยู่บนมัตของ
ธัญพืชเป็นสัญลักษณ์ของสังคมและการกสิกรรมของเรา

ภาพพระอาทิตย์ส่องแสงเต็มดวง
แสดงถึงความสามัคคีอันจะนำมาสู่ความ
เจริญรุ่งเรือง

ภาพอักษรจากศิลาจารึกของ
พ่อขุนรามคำแหง ตัดตอนมาจากบรรทัดที่ว่า
“พ่อขุนฯ ขับช้างเข้ากระทำการยุทธหัตถี
กับขุนสามชน” เป็นสัญลักษณ์แสดงถึง
อธิปไตยความเป็นไทย ความมั่นคง และ
การเตรียมการป้องกันประเทศของชาวไทย

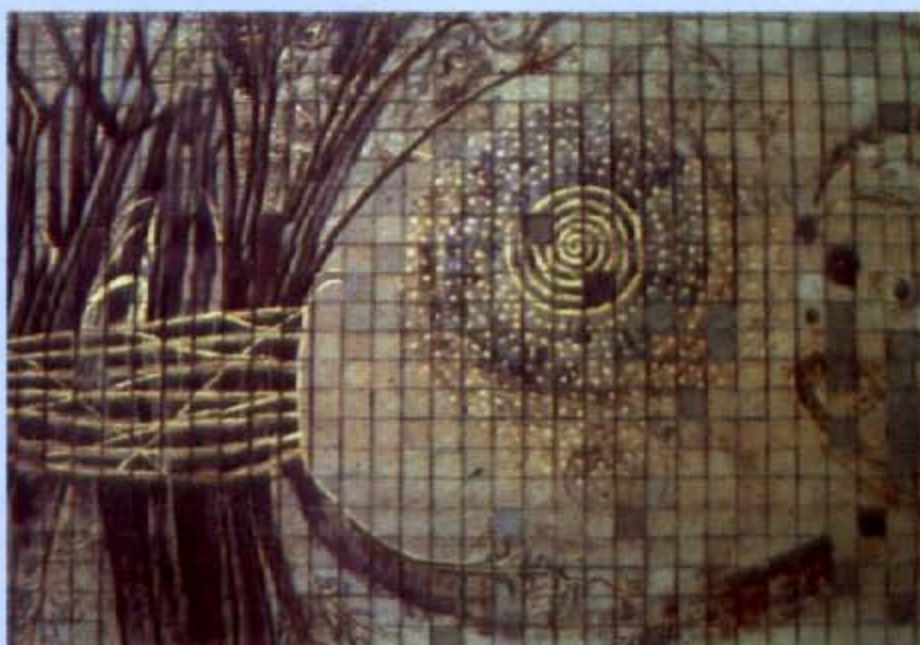
ภาพติดผนังทางชานบันไดทางขึ้นของประชาชน ภาพนี้แสดงความหวังของอนาคตของประเทศ รูปเด็กในไข่ทอง หมายถึง ประชาชนรุ่นใหม่ของประเทศสบริเวณที่สร้างล้อมรอบรูปเด็ก ใช้สีที่รุ่งเรืองแสดงภาพพืชพันธุ์ไม้ที่แตกผลิออกรับแสงตะวันสีทองที่ไปรยลงมา มีรูปร่างอันแสดงถึงความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งถ้าใช้ไม่เป็นที่ก็จะสูญสิ้น ภาพปลาใหญ่ทางขวามือซึ่งกำลังอ้าปากจะกินรูปอัญมณี แสดงถึงสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติซึ่งกำลังถูกคุกคามจากภัยภายนอกหรือจากภัยอันเกิดจากการหลงผิดของเราที่เห็นว่าวัฒนธรรมของเราไร้ค่า

ประติมากรรมรูปดอกไม้ทอง รูปดอกไม้ทองนั้นเป็นประติมากรรมลอยตัวที่ทำขึ้นด้วยเหล็กจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศ เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยอาศัยผลผลิตจากอุตสาหกรรมมาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสังคมของเรา ดอกไม้ทองนั้นเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญเติบโตของระบอบการปกครองอันคาดว่าจะบรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยการแสดงออกด้วยกลีบสุดท้ายที่สมบูรณ์และชูยอดสูงเด่น กลีบอื่น ๆ นั้นเตี้ยกว่าและไม่สมบูรณ์เท่า หมายถึง อุปสรรคของการพัฒนาระบบการปกครองของเราในปัจจุบันและอดีต

ภาพประติมากรรมประดับกำแพงอาคารสโมสรรัฐสภา ภายนอกอาคาร เป็นรูปแสดงถึงความสนุกสนาน รื่นเริง หลังจากประสบความสำเร็จในการทำงานตาม จุดประสงค์

รูปจิตรกรรมที่เขียนบนกระเบื้องดินเผา ภายในตัวอาคารสโมสรรัฐสภา เป็นภาพแสดงถึงความสามัคคีอันจะเป็นพลังและเกราะป้องกันภัยจากการรุกรานของศัตรู ภาพมักรวมของมวลพืชพันธุ์ต่างๆ หมายถึง ความสามัคคีของเหล่าสมาชิก ศัตรู คือ ปู (สัญลักษณ์ของ cancer) ซึ่งคอยทำลายรออยู่ทางด้านขวามือ ทางซ้ายมือคือรูปของการแบ่งแยก อันเกิดจากการขยุ่งต่างๆ ซึ่งรอจังหวะที่จะทำการถ้ำความสามัคคีของสมาชิก สิ้นสภาพลง

รูปประติมากรรมหินอัดตั้งอยู่รอบๆ อาคารรัฐสภา ๑

รูปผู้หญิงยืนแบกหม้อน้ำอยู่ทางขวาด้านหน้า รูปผู้หญิงยืนแบกท่อนไม้อยู่ทางซ้ายด้านหน้า
ของอาคารรัฐสภา ๑ หมายถึง น้ำ ดิน

รูปไฟ อยู่ทางซ้ายด้านหลัง
ของอาคารรัฐสภา ๑ หมายถึง
พลังอุตสาหกรรม

รูปนก อยู่ทางขวาด้านหลัง
ของอาคารรัฐสภา ๑ หมายถึง ลม
ความเย็น ความสงบ และสันติสุข

กองรักษาการณ์

ตั้งอยู่บริเวณด้านซ้ายของประตูทางเข้ารัฐสภา ให้บริการติดต่อ- สอบถาม ข้อมูลเบื้องต้นและเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนผ่านเข้า - ออกบริเวณรัฐสภา สำหรับผู้ที่เข้ามา ติดต่อราชการกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาพกองรักษาการณ์

ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นอกจากจะมีที่ทำการ ณ ถนน อุ่ทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานครแล้ว ยังมีที่ทำการของหน่วยงานภายในของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอีก ๓ แห่ง ดังนี้

๑. อาคารทิปโก้ทาวเวอร์ ชั้น ๑๖, ๑๗, ๑๙ และ ๒๐ ถนนพระราม ๖ สามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
๒. อาคารธนาคารทหารไทย สาขาพญาไท ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
๓. อาคารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. คู่มือนำชมรัฐสภา. (พิมพ์ครั้งที่๑).

กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๔๗.

_____. รัฐสภาไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้น แอนด์
พับลิชชิ่ง. ๒๕๓๙.

_____. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว.

กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. มปป.

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร